

Haarlem

TOEKOMSTIG EXTRA AREAAL BUITEN- EN BINNENSPORT ACCOMMODATIES

1. Inleiding

Op 13 oktober 2016 heeft de gemeenteraad in de motie Voorzie(ningen in) de toekomst gevraagd om ruimte en geld te reserveren voor voorzieningen op het gebied van schoolgebouwen, sport, spelen, cultuur en verenigingsleven.

Deze notitie geeft antwoord op de vraag wat voor effect de groeiende Haarlemse bevolking heeft op het gebruik van de buiten- en binnensportaccommodaties en laat de behoefte aan benodigde extra accommodaties voor buiten- en binnensport zien.

Op basis van demografische trends en grotere sportdeelname van inwoners van Haarlem zijn extra (kunstgras) sportvelden, vergrote extra gymzalen voor bewegingsonderwijs en verenigingsgebruik en een extra sporthal noodzakelijk.

Het rapport van het Mulier Instituut naar “De ruimte voor de binnensport” geeft inzicht in het huidige capaciteitsaanbod voor de binnensport, de geschiktheid van deze accommodaties en de toekomstige vraag hiernaar. De notitie ‘Toekomstig areaal buiten- en binnensport’ laat zien op welke wijze voldoende goed onderhouden buiten- en binnensportaccommodaties voor het groeiend aantal sporters in Haarlem gerealiseerd kan worden.

In deze notitie wordt eerst ingegaan op het onderdeel buitensport accommodaties en de demografische groei van de stad. Daarna volgen de gegevens voor het toekomstig areaal binnensportaccommodaties met als bijlage het onderzoeksrapport ‘Ruimte voor binnensport in Haarlem’ van het Mulier Instituut.

2. TOEKOMSTIG EXTRA AREAAL BUITENSPORT

2.1. Algemeen

Het gebruik van meer kunstgrasvelden in de verstedelijkte Randstad is afgelopen 15 jaar sterk toegenomen. Ook in Haarlem: een stad met meer inwoners en grotere sportdeelname. Gekeken wordt hoe Haarlem met haar schaarse fysieke ruimte haar burgers voldoende goed onderhouden sportaccommodaties kan blijven bieden voor een langere periode. Het tijdig anticiperen op demografische ontwikkelingen (bevolkingsopbouw Haarlem) en toekomstige capaciteitsvraagstukken op bestaand areaal van sportcomplexen zijn daarbij belangrijk, inclusief de financiële effecten van de vervangingsinvesteringen voor het huidig maar ook toekomstig areaal sportvelden (als gevolg van bevolkingsgroei).

2.2. Onderzoeksvraag

Het is noodzakelijk om inzicht te verschaffen in het toekomstig ruimtebeslag in termen van sportvelden op gemeentelijke buitensportcomplexen als gevolg van de groei van de Haarlemse bevolking.

De financiële vertaalslag van dit toekomstig ruimtebeslag wordt in paragraaf 2.7 gemaakt.

Eventueel extra behoefte aan kleedkamers als gevolg van de uitbreiding met sportvelden wordt later uitgewerkt.

In deze uitwerkingsfase - als de locaties van de extra sportvelden bekend zijn - wordt de huidige kleedkamer capaciteit afgezet tegen de toekomstige behoefte.

De concrete vraagstelling die voorligt in deze notitie is:

“Is het op basis van demografische trends voor Haarlem wenselijk om het huidige aantal sportvelden uit te breiden, en hiertoe natuurgrasvelden naar kunstgras om te bouwen en extra kunstgrasvelden aan te leggen?”

Als tijdshorizon voor het beantwoorden van deze vraag is primair 2028 aangehouden (10 jarig perspectief). Om per stadsdeel een uitsplitsing te maken van de toename sporters zijn cijfers gebruikt over de groei- en bevolkingssamenstelling per stadsdeel in 2028 uit het rapport "Ruimte voor de binnensport in Haarlem" van het Mulier Instituut. De KISS¹ rapportage gemeente Haarlem (30 maart 2016) van het NOC*NSF is gebruikt om de vertaling te maken van de bevolkingsprognoses voor Haarlem naar de toename van het aantal Haarlemse (buiten)sporters.

2.3. Huidige situatie sportparken

Haarlem beschikt over 15 sportcomplexen met een totaal aan 83 sportvelden. Hiervan is 55% kunstgrasvelden. Van de 46 kunstgrasvelden zijn er 20 voetbalvelden. De overige 26 kunstgrasvelden² betreffen de sporten hockey, korfbal, softbal of bowls.

Er zijn 20 natuurgras voetbalvelden, waarvan 13 velden voor trainingsgebruik en 7 velden voor wedstrijd-gebruik. De overige 17 natuurgrasvelden betreffen de sporten honk-softbal, cricket en rugby. In bijlage 2 is opgenomen het overzicht van de sportvelden per sportcomplex.

Tabel 1 uitsplitsing van het totaal bestaand areaal sportvelden

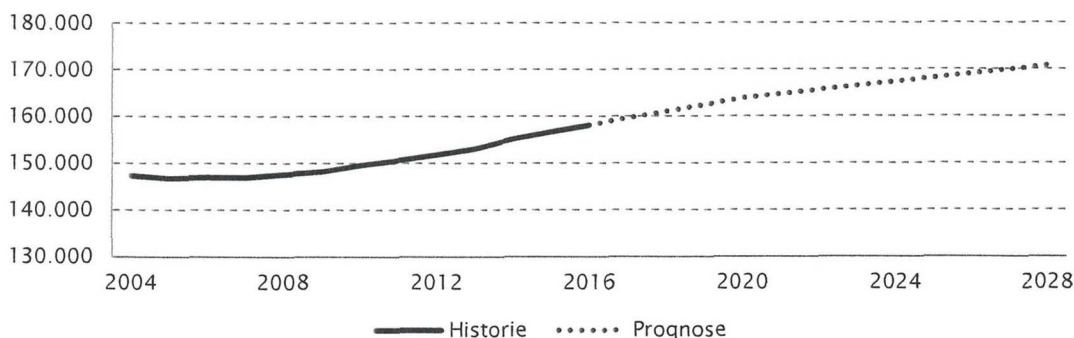
Totaal sportvelden	Natuurgras totaal (voetbal /overige sport)	Kunstgrasvelden totaal (voetbal/overige sport)	Kunstgrasdichtheid sportvelden
83 velden	37 (20/17)	46 (20/26)	55%

2.4. Demografische trends: bevolkingsontwikkeling en prognose tot 2028

Haarlem heeft een bevolkingsgroei meegemaakt van 147.500 inwoners in 2004 naar 158.000 inwoners in 2016 (+7,6%) (figuur 1.1). In deze periode is vooral het aantal inwoners van 65 jaar en ouder toegenomen (+18%). De Haarlemse bevolking bestaat in 2016 voor het grootste deel uit 20 tot 45 jarigen (34,7%). Ongeveer één op de zes inwoners is 65 jaar of ouder (figuur 2).

De verwachting is dat de totale bevolking van de gemeente tot en met 2028 toeneemt naar 170.750 inwoners (+8,0%) (figuur 1).

Figuur 1 (Verwachte) bevolkingsontwikkeling gemeente Haarlem 2004-2028

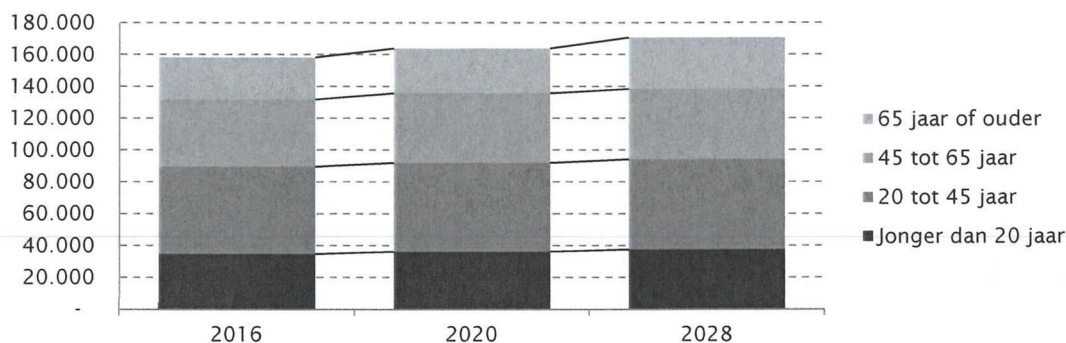

Bron: CBS 2016, gemeente Haarlem/afdeling DIA 2016

¹ Het Kennis- en Informatie Systeem Sport (KISS) is een nationaal informatiesysteem voor de sport, waarin een aantal fundamentele kengetallen met betrekking tot sportdeelname worden gepresenteerd. KISS is tot stand gekomen met medewerking van de bij NOC*NSF aangesloten sportbonden. In deze rapportage zijn cijfers over sportdeelname van diverse leeftijdsgroepen van de Haarlemmers binnen de georganiseerde sport opgenomen met als peiljaar 2014.

² Van de 26,5 kunstgrasvelden zijn 10 smash court banen TV Pim Mulier opgenomen

Figuur 2 (Verwachte) bevolkingssamenstelling gemeente Haarlem, 2016, 2020 en 2028.

Bron: gemeente Haarlem/afdeling DIA 2016

Bewerking: Mulier Instituut 2016

Stadsdelen

Haarlem bestaat uit vijf stadsdelen. Noord is met ruim 56.000 inwoners het stadsdeel met de meeste inwoners. Bijna een kwart van de inwoners van Zuidwest en Noord is jonger dan 20 jaar. De inwoners van centrum bestaan voor een relatief groot deel uit 20 tot 45 jarigen. In Schalkwijk is meer dan één op de vijf inwoners 65 jaar of ouder.

De grootste (absolute en relatieve) groei richting 2028 zal naar verwachting plaatsvinden in Schalkwijk (tabel 2). In alle stadsdelen neemt het aantal inwoners van 65 jaar en ouder het meeste toe. In Schalkwijk neemt daarnaast het aantal inwoners jonger dan 20 jaar met een vijfde toe.

Tabel 2 Ontwikkeling aantal inwoners per stadsdeel gemeente Haarlem 2016-2028

	2016	2020	2028
Centrum	13.657	14.297	14.532
Groei t.o.v. 2016		+4,7%	+6,4%
Zuidwest	33.923	35.225	36.089
Groei t.o.v. 2016		+3,8%	+6,4%
Oost	21.823	22.297	23.356
Groei t.o.v. 2016		+2,2%	+7,0%
Noord	56.072	57.192	58.557
Groei t.o.v. 2016		+2,0%	+4,4%
Schalkwijk	32.648	34.850	38.208
Groei t.o.v. 2016		+6,7%	+17,0%

2.5. Vertaling Haarlemse bevolkingsprognoses naar vraag buitensportvoorzieningen in 2028

De aanwas van buitensporters in 2028

Bovenstaande tabel 2 uit het rapport "Ruimte voor binnensport in Haarlem" van Mulier Instituut gebruiken we voor het berekenen van de vraag/uitbreidingsbehoefte buitensport tot 2028. Zoals er voor de binnensport wel draagvlakcijfers zijn voor het aantal inwoners per type binnensportvoorziening, zijn deze draagvlak-cijfers er niet voor de buitensport. De bespelingscapaciteit van sportvelden verschillen namelijk per type sport en de daarbij door sportbonden gehanteerde capaciteitsberekeningen.

Toekomstig reaal buiten- en binnensportaccommodaties

Op basis van de gegevens uit de KISS rapportage over de sportdeelname van de Haarlemmers kan een inschatting worden gemaakt hoeveel extra buitensporters gebruik maken van sportvelden tot 2028, anticiperend op de groeicijfers van het aantal inwoners in Haarlem per stadsdeel uit tabel 2.

Uitgaande van het continueren van het in 2014 gemeten ledenpercentage³ binnen- en buitensporters van 23,6% over totale Haarlemse bevolking in 2016 (160.139 inwoners) betekent dit een toename van 2.502 nieuwe georganiseerde sporters in 2028 (t.o.v. 2016).

Deze potentiële toename buitensporters betreft alleen de georganiseerde (buiten)sportbeoefening. Met de ontwikkelingen rondom gebruik sportvelden voor activiteiten binnen het sociaal domein en de ongeorganiseerde sport is het reëel dat het aantal gebruikers van de sportvelden verder toeneemt.

Dit is niet verder onderzocht.

Welke deel van de toename georganiseerde sport betreft de buitensport?

Een deel van 2.502 nieuwe sporters in 2028 betreft buitensport en ander deel binnensport inclusief zwemsport.

Om een voorspelling te doen welk deel is toe te wijzen aan de buitensport, is de landelijke trend in de bondslidmaatschappen NOC*NSF⁴ (2015) als verdeling is aangehouden:

Binnensport en zwemsport 25% versus buitensport: 75%.

Dit betekent dat er ten opzichte van 2016 in 2028 1.876 nieuwe buitensporters in Haarlem zijn die gebruik maken van buitensportvoorzieningen (30.221 +/- 28.345).

Onderstaande tabel geeft de groei van de sportdeelname Haarlemmers over de periode 2016 t/m 2028 weer.

Tabel 3 groei buitensportdeelname 2016-2028 sportvelden

Jaar	# inwoners/ totale bevolking	Groeipercantage t.o.v. 2016 (afgerond)	Georganiseerde sport (absoluut aantal) x 23,6%	Buitensport 75% aandeel
2016	160.139 inwoners	--	37.793 inwoners (23,6% x 160.139)	28.345 inwoners
2020	165.881 inwoners	3,6%	39.148 inwoners (23,6% x 165.881)	29.361 inwoners
2028	170.742 inwoners	6,6%	40.295 inwoners (23,6% x 170.742)	30.221 inwoners

Spreiding groei buitensporters per stadsdeel

Hoe de 1876 extra buitensporters in 2028 zich verspreiden over de wijken c.q. sportverenigingen in Haarlem kunnen we voorspellen aan de hand van de bevolkingsprognose per stadsdeel voor 2028 (tabel 2).

☐ Centrum:	14.532/170.742 inwoners in 2028 =	8,5% x 1876 sporters =	160 sporters
☐ Zuid West:	36.089/170.742 inwoners in 2028 =	21,1% x 1876 sporters =	396 sporters
☐ Oost:	23.356/170.742 inwoners in 2028 =	13,7% x 1876 sporters =	257 sporters
☐ Noord:	58.557/170.742 inwoners in 2028 =	34,3% x 1876 sporters =	644 sporters
☐ Schalkwijk:	38.208/170.742 inwoners in 2028 =	22,4% x 1876 sporters =	420 sporters

³ Het aantal mensen dat een lidmaatschap heeft bij één of meer bij de NOC*NSF aangesloten sportbonden, afgezet tegen het aantal inwoners. Afhankelijk van het geografische niveau, is het aantal leden afgezet tegen het aantal inwoners in 4- positie postcodegebieden (bijvoorbeeld 5416), wijken, de gemeente of Nederland.

Wanneer het over één sportbond gaat, betreft het ledenpercentage het aantal mensen dat één of meer lidmaatschappen heeft bij de betreffende bond.

⁴ Bron: Lidmaatschappen rapportage 2015 NOC*NSF, bijlage 6 lidmaatschappen in volgorde van grootte.

2.6. Impact van de aanwas georganiseerde buitensporters voor bestaand areaal sportvelden

2.6.1 Inleiding

Belangrijk is de impact van deze ledenaanwas van 1.876 buitensporters in 2028 voor het bestaand areaal sportvelden inzichtelijk te krijgen. De extra capaciteit in uren door de groei buitensporters is in zekere mate te voorspellen. Omdat zowel nationaal als in Haarlem voetbal de meest beoefende en groeiende tak van sport is, wordt de capaciteitsberekening van de KNVB van de voetbalvelden op de sportcomplexen (normteams) hiervoor gebruikt. Deze methodiek is ook gebruikt in de raadsnota over de bezuinigingen op de exploitatie sportaccommodaties (BBV nr 2015/203607) iredene, deze nog toevoegen aan de informatienota als nummer? teneinde het gebruik van de sportparken te optimaliseren.

De aanleg van extravelden legt een extra claim op de schaarse ruimte binnen bestaande sportparken om de ledenaanwas op te vangen. Een oplossing kan zijn om natuurgrasvelden op dezelfde plek om te bouwen tot een kunstgrasveld, zonder additionele ruimteclaim. Daarbij bieden deze kunstgrasvelden meer bespelingsuren dan de natuurgrasvelden. Kunstgrasvelden (1200 uur) kunnen een factor 4 intensiever worden bespeeld dan natuurgrasvelden (250 uur). Hiermee wordt de schaarse ruimte in Haarlem dus optimaler benut.

Om verder inzicht in de impact van groei buitensporters voor bestaand areaal te krijgen is relevant wat de huidige opvangcapaciteit is binnen bestaand areaal sportvelden naar 2028. Informatie over actuele ontwikkelingen rondom huidige capaciteitsknelpunten op de sportparken (paragraaf 2.6.2), geeft een indicatie van de opvangcapaciteit voor deze extra uren. Op hoofdlijnen wordt hiermee bekend op welke voetbalvelden in de vijf stadsgebieden (Noord, Zuidwest, Oost, Schalkwijk en Centrum) sprake is van mogelijke bespelingsruimte.

In onderstaande tabel 4 is de toename van 1.876 buitensporters (2028) doorgerekend naar extra behoefte aan bespelingsuren op de voetbalvelden, gebaseerd op de KNVB behoeftebepaling speelvelden (normteams).

VOORBEELD VOETBAL				
1876 groei leden naar 2028	trainingsuren	2x uur pwk*	seizoen (weken)	trainingsuren
14 spelers per team	134	2	40	10720
134 teams voetbal	wedstrijduren	1x u pwk**	weken	wedstrijduren
	134	1	40	5360
	TOTAAL			16080
* gemiddelde trainingstijd over pupillen, junioren, seniorenteam				
** gemiddelde wedstrijd uur over pupillen, junioren, seniorenteam				

Tabel 4 behoefte extra bespelingsuren buitensporters 2028

2.6.2 Ruimtelijke reservering 2028: vergelijking vraag met bestaand areaal

Volgende conclusies kunnen worden getrokken:

1. Een toename van 1.876 buitensporters in 2028 leidt tot extra 16.080 benodigde bespelingsuren.
2. Als alle 16.080 extra bespelingsuren op natuurgrasvelden (wedstijd en training) worden ondergebracht, betekent dit een **extra** behoefte in 2028 van 15 natuurgras wedstrijd velden (250 uur) en afgerond 2 natuurgras trainingsvelden (750 uur). Anno 2017 zijn er 7 natuurgras wedstrijd velden en 13 natuurgras trainingsvelden beschikbaar.
3. Aangezien er geen fysieke capaciteit in Haarlem is voor de aanleg van 17 natuurgrasvelden, is er voor gekozen de extra 16.080 bespelingsuren om te rekenen naar bespelingsuren op kunstgras. Bestaande natuurgrasvelden worden dan omgebouwd naar kunstgras.

4. De uitbreidingsbehoefte natuurgrasvelden is **4.250 uur** (15 wedstrijd velden x 250 uur + 2 trainingsvelden x 750 uur). Omgerekend naar de norm voor een kunstgrasveld (1200 uur) betekent dit een **uitbreidingsbehoefte van 3 tot 4 kunstgrasvelden**.

2.6.3 Financieel investeringen uitbreiding areaal voetbalvelden in 2028

Het invullen van de uitbreidingsbehoefte van **4.250 uur** (uren natuurgrasvelden) leidt tot volgende vergelijk in stichtingskosten. Hierbij is de keuze voor aanleg 17 natuurgrasvelden afgezet tegen de ombouw van 3 tot 4 natuurgrasvelden naar kunstgras. Er wordt uitgegaan van € 400.000 voor aanleg van een kunstgrasveld. Voor een natuurgrasveld is dit € 100.000 per veld.

- De financiële reservering voor uitbreiding met 17 natuurgrasvelden is € 1.700.000.
- Tegenover financiële reservering voor uitbreiding met 4 kunstgrasvelden € 1.600.000.
- Het onderhoud voor een natuurgrasveld (€ 17.000 per jaar) is hoger dan voor een kunstgrasveld (€ 10.000 per jaar). Uitgaande van een levensduur van 30 jaar voor een voetbalveld betekent dit een extra kostenvoordeel van € 21.000 ten gunste van een kunstgrasveld.

2.7. Conclusies

Bevolkingsprognoses voor Haarlem zijn scenario's. Het effect van demografische trends voor de uitbreidingsbehoefte van bestaand areaal sportvelden wordt onzekerder hoe verder we in de tijd doorrekenen. Daarbij is ook de aanname gemaakt dat de ledenaanwas van 1.876 buitensporters in 2028 geheel voor rekening komt van de voetbalsport, dit is niet geheel 100% representatief. Toch hebben we met deze berekening de impact van de Haarlemse bevolkingsgroei op buitensport velden inzichtelijk kunnen maken.

Deze notitie is gestart met de vraagstelling:

“Is het op basis van demografische trends voor Haarlem wenselijk om het huidige aantal sportvelden uit te breiden, en hiertoe natuurgrasvelden naar kunstgras om te bouwen en extra kunstgrasvelden aan te leggen?”

Er is op basis van demografische trends voor Haarlem behoefte aan extra (kunstgras) velden. De beste optie is de ombouw van (drie) bestaande natuurgrasvelden naar kunstgras. Dit is de meest gewenste ruimtelijke reservering omdat dit geen extra ruimtebeslag op de schaarse ruimte in Haarlem legt en de bespelingsruimte (uren) verhoogd wordt. Daarbij is de (financiële) investering voor 3 kunstgrasvelden (bovenop het bestaand areaal kunstgrasvelden) flink voordeliger (€ 1,2 miljoen) dan uitbreiding met natuurgrasvelden (€ 1,7 miljoen). Het budget van € 1,2 miljoen voor kunstgrasvelden is exclusief kapitaalslasten. Met kapitaalslasten wordt het totale bedrag op € 1,5 miljoen geraamd.

De conclusies op een rij:

1. Binnen bestaand areaal (voetbal) velden 3 natuurgrasvelden ombouwen tot een kunstgrasveld. Realisatie voor 2028.
2. Deze berekening € 1,2 miljoen (prijsspeil 2016) voor de ombouw van 3 natuurgrasvelden in kunstgras is opgenomen in paragraaf 1.2 “Groei van de stad” van de kadernota.
3. Voorgesteld wordt om te bezien of een 4^e kunstgrasveld nodig is op basis van de in 2020 voorhanden bevolkingsprognoses Haarlemse bevolking. Mogelijk vlakt de Haarlemse bevolkingsgroei af, dan is de aanleg van dit 4^e kunstgrasveld niet noodzakelijk.

3. TOEKOMSTIG EXTRA AREAAL BINNENSPOORTACCOMMODATIES

3.1 Algemeen

Op basis van te voorziene demografische ontwikkelingen richting 2028 en verder (voor zover bevolkingsprognoses en leerlingenprognoses dit toelaten) en recente landelijke en lokale ontwikkelingen in de (binnen)sportdeelname en het bewegingsonderwijs is bepaald in welke mate de vraag naar binnensportvoorzieningen verandert en wat daarvan de implicaties zijn voor de verhouding met het bestaande aanbod.

3.2 Onderzoeksvraag

“Is er op basis van demografische trends voor Haarlem behoefte aan extra gymzalen en sporthallen of noodzaak tot aanpassing van het bestaande areaal?”

Er is onderzoek gedaan door het Mulier Instituut naar de huidige en toekomstige behoefte aan de diverse typen binnensportaccommodaties in Haarlem en wijzen waarop het gebruik van binnensportaccommodaties kan worden geoptimaliseerd.

3.3 Huidige situatie binnensportaccommodaties

De gemeente Haarlem telde circa 158.000 inwoners in 2016. Op basis van landelijke cijfers wordt geschat dat circa 19.600 Haarlemmers gebruik hebben gemaakt van sporthallen in 2016, en circa 6.900 van gymzalen (bewegingsonderwijs buiten beschouwing gelaten). Haarlem kent elf sporthallen, te weten de Beijneshal, Kennemer Sportcenter (drie sporthallen), de Provincie Noord-Holland Hal, de Spaarnehall, de Henk van Turnhout Sporthal, de Onze Gezellen Sporthal, de Ruud van de Geest Sporthal, de Duinwijkhal en de sporthal van het Haarlem College, en 76 gymzalen. Het aanbod van binnensportaccommodaties in Haarlem wordt gecomplementeerd met een dojo, tennishal en turnzaal in het Kennemer Sportcentrum.

De Provincie Noord-Holland Hal, de Duinwijkhal en de Ruud van de Geest Sporthal zijn sportspecifieke sporthallen (met afwijkende afmetingen). Deze hallen zijn alleen geschikt om bepaalde type sporten te accommoderen en voorzien hiermee slechts in beperkte mate in de vraag naar binnensportruimte. Het overgrote deel van de Haarlemse gymzalen heeft een vloeroppervlakte kleiner dan 252 vierkante meter. Dit geeft beperkingen in het voorzien in de vraag naar binnensportaccommodaties. Deze gymzalen voldoen niet aan de minimale afmetingen opgenomen in de Haarlemse Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs. Daarmede hebben gymzalen een te klein oppervlakte om de meeste binnensporten te accommoderen.

Georganiseerd binnensporten (in teamverband) in binnensportaccommodaties (sporthallen, sportzalen en gymzalen) is de afgelopen jaren steeds minder populair geworden. De meeste binnensportbonden (basketbal, gymnastiek/turnen, handbal, volleybal etc.) hebben te maken met teruglopende ledenaantallen. Deze landelijke trend heeft zich in Haarlem niet voorgedaan. De Haarlemse binnensportverenigingen hebben over het algemeen ofwel een stabiel ledenaantal of een (forse) groei meegemaakt. Een deel van de verklaring ligt bij de bevolkingsgroei die Haarlem de afgelopen jaren heeft gekend. Deze was groter dan de landelijke bevolkingsgroei. In het bijzonder heeft Haarlem een groei meegemaakt in het aantal inwoners jonger dan 20 jaar, waar landelijk een afname is geweest. Deze bevolkingsgroep maakt relatief veel gebruik van (binnen)sportaccommodaties. Waar landelijk een afnemende populariteit waargenomen wordt bij het georganiseerd binnensporten, is er een toenemende populariteit bij het ongeorganiseerd sporten, veelal op de openbare weg (hardlopen, fietsen, wandelen, etc.). De Haarlemse binnensportverenigingen hebben (nog) niet geleden onder het

opkomende ongeorganiseerd sporten. Dit houdt waarschijnlijk verband met het toegenomen aantal jonge inwoners (jonger dan 20 jaar) (cijfers over het ongeorganiseerd sporten in Haarlem zijn niet beschikbaar).

3.4 Vertaling Haarlemse bevolkingsprognoses naar vraag binnensportvoorzieningen in 2018

De verwachting is dat Haarlem er de komende tien jaar circa 10.000 inwoners bijkrijgt. De bevolking zal in 2028 voor een groter gedeelte uit 65-plussers bestaan, een voortzetting van de ontwikkeling van de afgelopen tien jaar. Het aantal inwoners in de andere leeftijdsklassen, 20 tot 45 jaar en 45 tot 65 jaar, zal echter ook absoluut gezien toenemen, en in het bijzonder het aantal inwoners jonger dan 20 jaar. In de behoefte aan binnensportaccommodaties heeft deze bevolkingsgroei slechts geringe invloed op de behoefte. De ondergrens van zeven sporthallen moet worden verhoogd naar acht sporthallen, terwijl de bandbreedte van de behoefte aan sportzalen omhoog schuift naar twaalf tot vijftien sportzalen (was elf tot veertien).

De verwachting is dat het aantal leerlingen ingeschreven bij de Haarlemse scholen in de toekomst hoger zal zijn dan nu het geval is. De hogere leerlingenaantallen leiden, op basis van het totaal aantal klokuren van de scholen, tot een geringe toename in de minimale behoefte aan sportruimte ten behoeve van het bewegingsonderwijs (in 2028 57 sportruimtes t.o.v. 55 in 2016).

Op basis van de Haarlemse bevolking heeft de gemeente behoefte aan minimaal zeven en maximaal tien sporthallen. Met de huidige elf sporthallen, waaronder de Provincie Noord-Holland Hal en de Duinwijkhal, lijkt het aanbod aan sporthallen ruim voldoende te zijn. De gemeente heeft echter ook behoefte aan sportzalen, te weten minimaal elf en maximaal veertien. Sportzalen kennen een beperktere functionaliteit dan sporthallen, maar kunnen bepaalde sporten wel accommoderen. In de gemeente Haarlem liggen geen sportzalen. Het (grote) tekort aan sportzalen zorgt voor een hogere (te hoge) druk op de sporthallen.

De gemeente Haarlem heeft geen wettelijke taakstelling in het voorzien van sportruimtes voor het beoefenen van (georganiseerde) sport. Deze taak heeft zij wel ten behoeve van het bewegingsonderwijs. Alleen gekeken naar het totale aantal klokuren bewegingsonderwijs dat de basis en middelbare scholen in Haarlem aan hun leerlingen verzorgen zou een aanbod van minimaal 55 sportruimtes (gymzalen of delen van sporthallen) afdoende zijn. In de gemeente Haarlem liggen geen 55 sportruimtes die voldoen aan de minimale afmetingen opgenomen in de Haarlemse Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs. Scholen zijn om deze reden genooddacht om gebruik te maken van te kleine sportruimtes (vloeroppervlakte kleiner dan 252 vierkante meter).

Er worden (structurele) knelpunten in de verhuur van de (gemeentelijke) sporthallen geconstateerd. Dit waarschijnlijk als gevolg van de hoge druk op de sporthallen om zowel de vraag naar sporthallen als – zalen op te vangen. De knelpunten doen zich voor in het winterseizoen, wanneer de binnencompetities voor hockey en korfbal plaatsvinden. De druk op de sporthallen is in deze periode dusdanig hoog dat de *reguliere* gebruikers tijdens het winterseizoen moeten uitwijken naar andere accommodaties om ruimte te maken voor de *tijdelijke* gebruikers (hockeyers en korballers). De vaste gebruikers van de sporthallen ervaren dit als een allesbehalve wenselijke situatie. Tijdens het reguliere seizoen, buiten het winterseizoen om, is er voldoende ruimte voor verenigingen om extra tijd en ruimte bij de sporthallen te huren, zodoende dat de bezetting het hele jaar rond hoger is. In hoeverre verenigingen hiervan gebruik willen maken en in hoeverre dit mogelijk is, met het oog op de (over)bezetting in het winterseizoen en de organisatorische problemen die dit kan opleveren is de vraag.

3.5 Voorzieningen ruimtelijk in beeld

In het stadsdeel Noord liggen acht van de elf Haarlemse sporthallen. Noord is het stadsdeel met het meeste aantal inwoners (circa 56.000 inwoners). De bevolking in Noord bestaat voor een relatief groot aandeel uit jonge inwoners (jonger dan 20 jaar). Deze leeftijdsgroep maakt, ten opzichte van andere

leeftijdsgroepen, relatief veel gebruik van sporthallen (en gymzalen). Het is daarom tot op zekere hoogte te rechtvaardigen dat het aanbod van sporthallen in Noord hoger is dan in de rest van de stadsdelen.

In Zuidwest, na Noord het stadsdeel met het meeste aantal inwoners, wordt het aantal inwoners dat gebruik maakt van sporthallen berekend op circa 4.250 inwoners. In dit stadsdeel ligt geen sporthal, evenmin in Oost (circa 2.625 gebruikers van sporthallen). Inwoners (gebruikers van de sporthallen) van de stadsdelen Oost en Zuidwest moeten hierdoor (bijna) twee keer zover reizen naar de dichtstbijzijnde sporthal dan de inwoners van Noord (en Centrum). Indien wordt besloten voor de bouw van een extra sporthal of –zaal is ruimtelijk gezien een locatie in Zuidwest (grenzend aan het Centrum) de meest optimale keuze. Wanneer hier een sporthal (of –zaal) gerealiseerd wordt, wordt de gemiddelde afstand van de Haarlemse inwoners naar de dichtstbijzijnde sporthal het meest verkleind (ten opzichte van andere locaties in de gemeente) en wordt recht gedaan aan het feit dat Zuidwest, qua aantal inwoners en geschatte aantal gebruikers van sporthallen, het tweede stadsdeel is.

De gemeente Haarlem kent een hoge dichtheid van gymzalen. Het overgrote deel van de Haarlemse scholen heeft vanwege deze hoge dichtheid veel sportruimtes binnen 1.000 meter hemelsbreed van de onderwijslocatie (normafstand opgenomen in de Haarlemse Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs). Als alleen gekeken wordt naar de bewegingsonderwijsgeschikte sportruimtes (met een vloeroppervlakte van 252 vierkante meter of groter), hebben zes scholen (gelegen aan de rand van de gemeente) geen sportruimte binnen 1.000 meter van de onderwijslocatie.

3.6 Conclusies

Er is behoefte aan meer grotere sportruimten voor beoefening van binnensport

Sportzaal / Sporthal

Vanuit het (georganiseerd) binnensporten is er behoefte aan meer grotere sportruimten, zoals een sportzaal (28 bij 22 m2) en/of een –hal (44 bij 24 m2 of 48 bij 28 m2). Het ontbreken van sportzalen verhoogt op dit moment de druk op de sporthallen, waardoor de sporthallen overbezet raken. Het verhogen van de bezettingsgraad tijdens het reguliere seizoen in de sporthallen is niet toereikend. Deze hallen worden in het winterseizoen reeds volledig benut. Tijdens het winterseizoen moeten verenigingen regelmatig uitwijken naar andere (kleinere, niet geschikte) accommodaties. Door het groeiend aantal inwoners is de verwachting dat deze druk op de binnensportaccommodaties zal toenemen.

Deze druk kan in sporthallen verminderd worden door het scheiden van de sporthallen in zaaldelen. In de huidige (particuliere) sporthallen zijn geen vaste scheidingswanden aanwezig. Door het aanbrengen van scheidingswanden wordt het aanbod aan geschikte sportruimtes ten behoeve van het bewegingsonderwijs en verenigingsleven vergroot.

Gymzaal

Haarlem beschikt over veel (te) kleine gymzalen. Door een aantal gymzalen te vergroten naar een sportzaal ontstaat ook meer binnensportcapaciteit voor zowel het bewegingsonderwijs als het verenigingsleven. Hiernaast zal een inventarisatie naar renovatie van te kleine gymzalen (< 200m2) naar een minimale huidige norm-afmeting (525 m2) in de periode van de komende 10 jaar gedaan moeten worden..

Totaal behoefte

Er is een totaal behoefte aan renovatie van een aantal gymzalen, een vergroting van 4-6 gymzalen in sportzalen met een grotere sportvloeroppervlakte en een extra sporthal.

Consequenties binnensportaccommodaties

Consequentie is dat de gemeente de komende jaren moet investeren in de binnensportaccommodaties.

Op basis van voorliggende uitwerking betekent dit een investering ten behoeve van:

- Gymzalen, waarbij een inventarisatie naar renovatie van te kleine gymzalen

Toekomstig reaal buiten- en binnensportaccommodaties

(< 200m2) naar een minimale huidige norm-afmeting (525 m2) in de periode van de komende 10 jaar gedaan wordt. Kosten nog te bepalen.

- Een vergroting van de in het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting genoemde extra 4-6 gymzalen in sportzalen die een grotere sportvloeroppervlakte van 308m2 hebben. Inclusief een materiaalhoek en scheidingswanden zijn de extra kosten circa € 200.000 per zaal. Totaal circa € 1 miljoen
- Een extra sporthal, dat circa € 5 miljoen kost.
- Mee-investeren in accommodaties die in particulier bezit zijn, zodat deze beter geschikt zijn voor verhuur aan scholen en sportverenigingen. Kosten nog te bepalen.

Deze aanpak vraagt circa € 6 miljoen, exclusief de pm-post ombouw gymzalen kleiner dan 200m2 en de pm-post mee-investeren in accommodaties in particulier bezit. Het beslag op de begroting betreft vooral de kapitaallasten van de investering.

Er wordt een uitvoeringsplan buiten- en binnensportaccommodaties en een hierbij behorend investeringsplan ontwikkeld. Hierover volgt een raadsbesluit.

Bijlage 1: Eindrapportage Ruimte voor binnensport in Haarlem van het Mulier Instituut